

HACI LÜTFİYE ŞİRECİ REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

SINAV KAYGISI VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

2024

KAYGI NEDİR?

Kaygı, stres yaratan bir uyarana karşı karşıya kaldığımızda davranışsal, fiziksel ve zihinsel olarak yoğun bir uyarılma durumudur. İnsanoğlunun yaşadığı en doğal ve temel duygulardan biridir.

KAYGININ ÖZELLİKLERİ

- **Kaygı Temelde Anlamdan Kaynaklanır:**

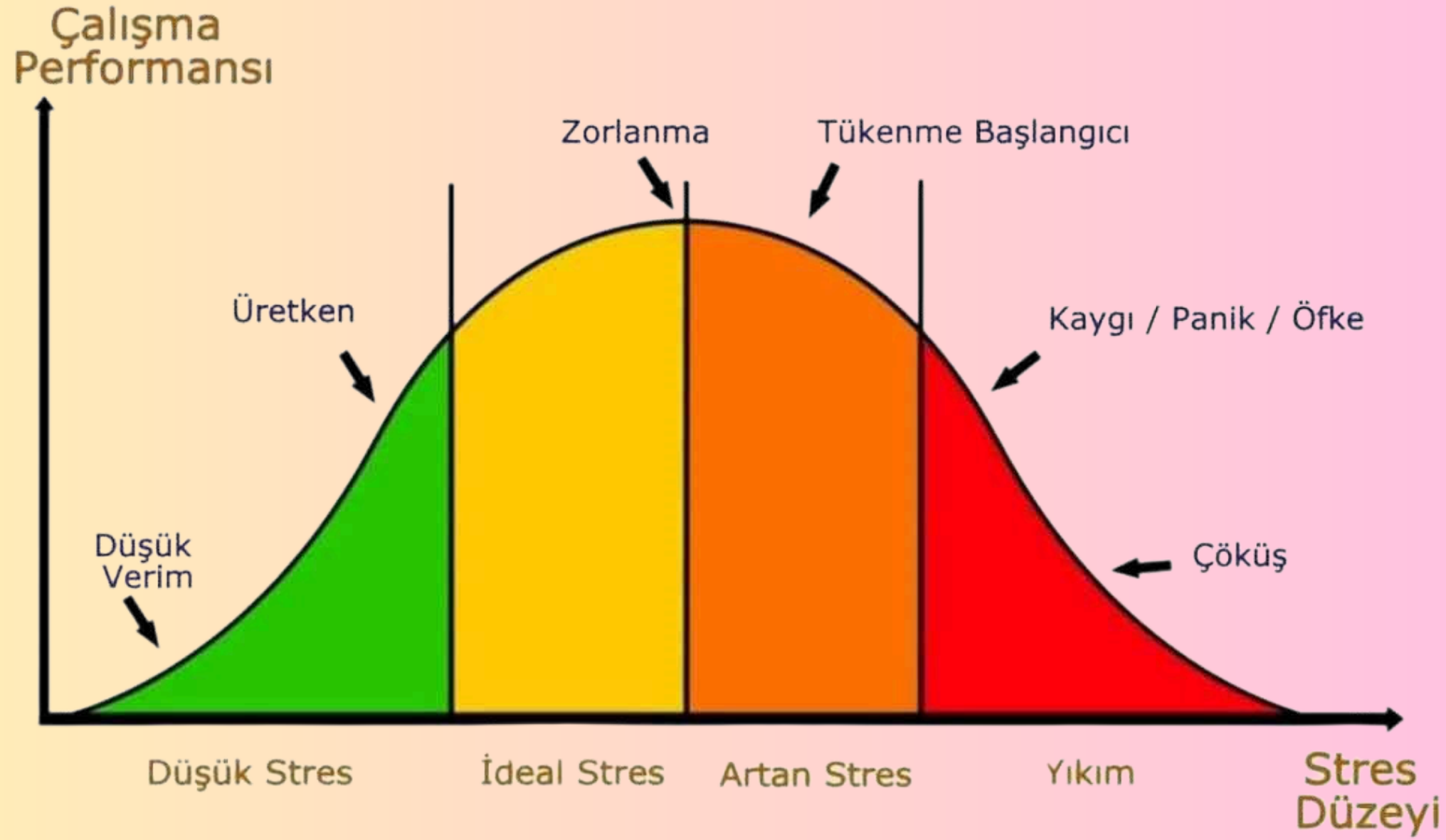
- **Kaygı, kişiye rahatsızlık veren olayın kendisinden değil, olayın kişi için taşıdığı anlamdan kaynaklanır.**
- **Örneğin sınav kaygısı, sınavın kendisinden değil öğrencinin sınava yüklediği anlamdan kaynaklanır. Başaramama korkusu, ailesini hayal kırıklığına uğratma gibi durumlar da bu anlamdan kaynaklanır.**

- **Kaygı Olumsuz Algılanır, Ancak Gerekli Bir Duygudur:**

- **Kaygı genellikle olumsuz ve yaşanmaması gereken bir duygu gibi algılansa da doğal ve birçok açıdan gerekli bir duygudur.**
- **Örneğin çalışma isteğinin oluşabilmesi için bir miktar kaygı gereklidir.**

KAYGININ ÖZELLİKLERİ -2

SINAV STRESİ EĞRİSİ

KAYGININ ÖZELLİKLERİ-3

- Kaygının yoğunluğu **hafif bir tedirginlik** duygusundan **panik** derecesine kadar değişebilir. Her yaş düzeyinde yaşanabilen bir duygudur. Kaygının nedeni **çevresel** etkenler olabileceği gibi **kalıtımsal** faktörler de rol oynayabilir. Uygun çevresel koşullar olsa bile kişinin kalıtımsal yatkınlığı yüksek kaygıya neden olabilir.

KAYGININ ÖZELLİKLERİ-4

- Kaygı genellikle **gelecekte yaşanma ihtimali olan** durumlara yüklenen anlamlar sonucu ortaya çıkar. Örneğin düzenli ders çalışan bir öğrencinin 6 ay sonraki merkezi ortak **sınavda başarılı olamama duygusunu** yaşamaması bu örneklerden biridir. Kaygı bir durumun **öncesinde, esnasında veya sonrasında** ortaya çıkabilir. Bu durum olayın kendisine ve olayı yaşayan kişiye göre **değişiklik gösterebilir**. Bazı öğrencilerin kaygısı sınavdan önce daha yüksekken bazılarının sınav esnasında daha yüksek olabilir.

KAYGININ ÖZELLİKLERİ-5

- Kaygının şiddeti, dozajı, yaşanma biçimi, etkileri ve sonuçları kişiye özeldir. Yani kişiden kişiye göre değişiklik gösterir. Kaygı düzeyinin çok düşük veya çok yüksek olması, **öğrenme, motivasyon, bellek ve dikkat** arasında **ters orantılı** bir ilişki taşır. Kaygısı çok yüksek olan bir bireyin öğrenme kapasitesi ve bilgiyi kullanabilme becerisi büyük oranda düşer.

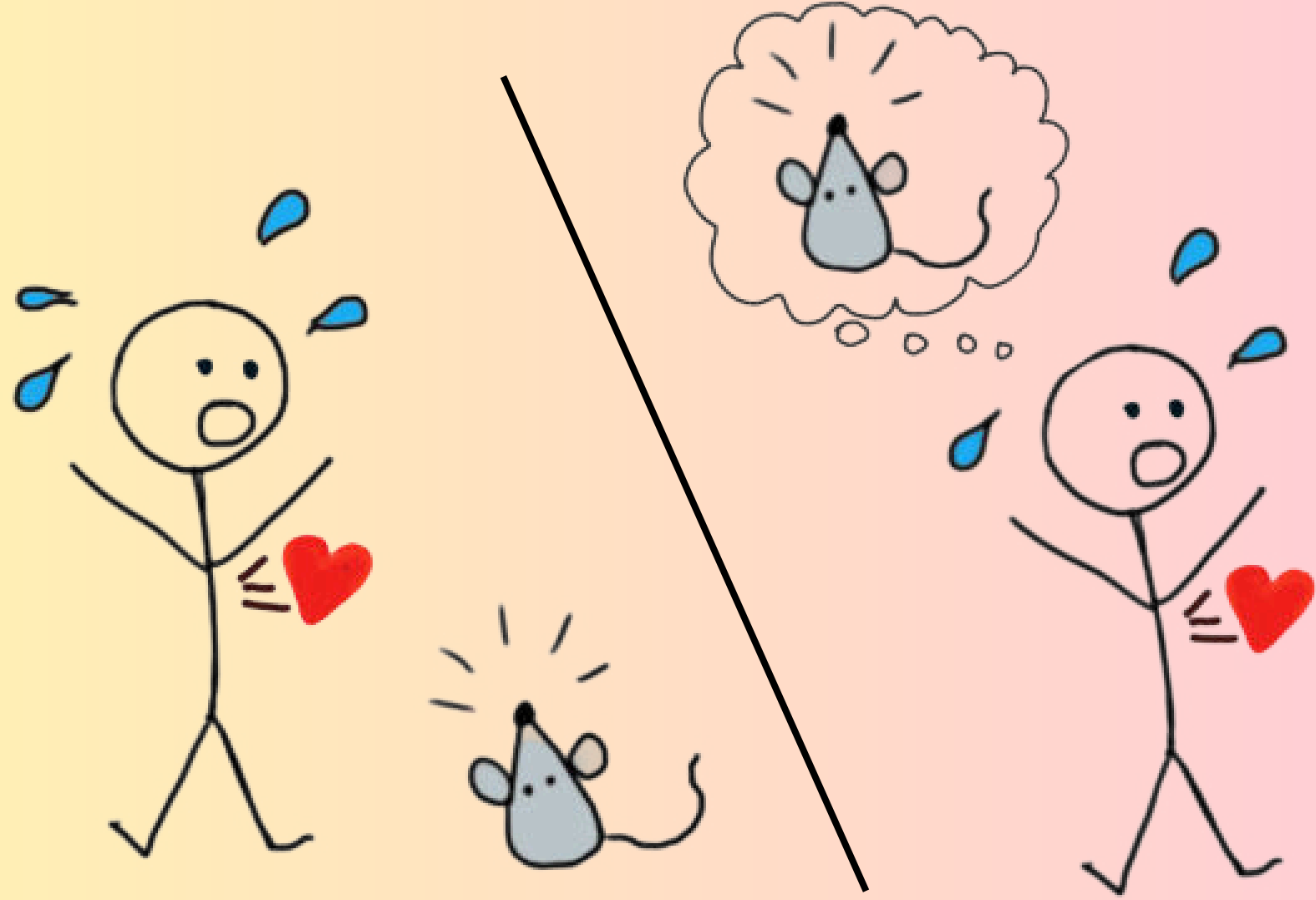

KAYGI-ÖĞRENME İLİŞKİSİ

- **Belli bir düzeyde hissedilen kaygı, etkili öğrenme süreçleri için gereklidir.** Bu kaygı, kişide bir eksiklik duygusu yaratarak çalışma isteğinin temelini oluşturur.
- **Dikkat ile kabul edilebilir kaygı** arasında güçlü bir ilişki vardır. Kaygısızlık ve yüksek kaygı, dikkat ve konsantrasyon sorunlarına yol açabilirken, kabul edilebilir kaygı kişinin bir duruma motive olmasının ve dikkat kesilmesinin temelini oluşturur.
- **Kaygı, yaşamın ilk yılları olan çocukluk, ergenlik ve gençlik dönemlerinde daha sık ve nedensel olarak çeşitlilik arz eden bir yapıda yaşanır. Nedeni her zaman somut bir durum olmayabilir; bazen bir duruma ilişkin duygusal ve düşünsel süreçler gibi soyut durumlar da kaygının nedeni olabilir.**

KAYGI-KORKU FARKI

KORKU-KAYGI İLİŞKİSİ

• Nesne ve Kaynak:

- **Korku:** Korkunun belli bir nesnesi vardır. Örneğin yılandan korkarız.
- **Kaygı:** Kaygının belli bir nesnesi yoktur; daha soyuttur.

• Kaynakın Netliği:

- **Korku:** Korkunun kaynağı net ve somuttur.
- **Kaygı:** Kaygının kaynağı her zaman net olmadığı gibi soyut da olabilir.

• Oluşma Hızı:

- **Korku:** Ani ve hızlı bir şekilde ortaya çıkar.
- **Kaygı:** Oluşması belli bir zaman gerektirir.

• Neden ve Anlam:

- **Korku:** Bir durumun kendisinden kaynaklanır.
- **Kaygı:** Duruma yüklenen anlamdan kaynaklanır.

• Şiddet ve Süre:

- **Korku:** Şiddeti yüksektir ve genellikle kısa sürer.
- **Kaygı:** Şiddeti düşükten yükseğe bir yelpaze içerebilir ve süresi genellikle uzundur.

SINAV KAYGISININ SEBEPLERİ

Sınav kaygısının çeşitli sebepleri olmakla birlikte başlıca sebepleri şunlardır:

1. Yüksek Beklentiler ve Baskı:

- Aile veya toplumun beklentileri, öğrencide kaygıya yol açabilir.
- “Başaramazsam ailemin yüzüne nasıl bakarım?” gibi düşünceler kaygıya neden olabilir.

2. Mükemmeliyetçilik Tutumu:

- Her zaman en yüksek notu almak isteme ve kusursuz olma beklentisi sınav kaygısını artırabilir.

3. Sosyal Baskı:

- Arkadaşlar arasındaki rekabet, sosyal çevredeki beklentiler ve öğrenciler arasındaki kıyaslama da kaygıyı etkileyebilir.

4. Hazırlık Yetersizliği:

- Yetersiz hazırlık, sınav anında kaygıyı artırabilir.
- Öğrenci, sınavı kazanamama korkusuyla kaygı yaşayabilir.

5. Olumsuz Düşünceler:

“Sınavda kesin heyecandan tüm bildiklerimi unutup kötü yapacağım” gibi olumsuz düşünceler de kaygıya yol açabilir.

SINAVA ÇALIŞMA KONUSUNDA YAPILAN HATALAR

Verimli ders çalışmama problemleri arasında:

1. Yetersiz ve etkisiz çalışma yöntemleri kullanmak,
2. **Tekrar** yapmamak ve öğrenmeyi pekiştirmemek,
3. **Uygun koşullarda çalışmamak** ve dikkat dağınıklığı yaşamak,
4. Doğru ölçme ve değerlendirme yapmamak,
5. **Amaçsız** ve motivasyonsuz çalışmak,
6. **Plansız** ve programsız çalışmak,
7. Doğru zamanlama ve **çalışma süresini ayarlayamamak.**

SINAVA ÇALIŞMA KONUSUNDA YAPILAN HATALAR-2

Sınavla ilgili yetersiz bilgi sorunları şunlardır:

1. Sınavın **uygulanma esaslarını** bilmemek,
2. Sınavın yeri ve zamanını bilmemek,
3. Sınavın **kapsamını** bilmemek,
4. Sınavın **nasıl değerlendirileceğini** anlamamak.

Sınav stratejileri ile ilgili eksiklikler:

1. **Hafıza tekniklerini** kullanmamak,
2. **Test çözme tekniklerini** bilmemek,
3. **Dikkat ve konsantrasyon tekniklerini** uygulamamak,
4. **Kaygı azaltma yöntemlerini** kullanmamak,
5. **Nefes ve gevşeme egzersizlerini** yapmamak.

SINAVA ÇALIŞMA KONUSUNDA YAPILAN HATALAR-3

Hedef ve beklentilerle ilgili sorunlar şunlardır:

1. **Belirsiz** hedefler belirlemek,
2. **Doğru ve uygun** hedefler oluşturamamak,
3. **Yüksek** beklentiler oluşturmak.

Öğrencilik alışkanlıklarıyla ilgili sorunlar:

1. İşleri **ertelemek**,
2. Dersi derste dinlememek,
3. **Ön hazırlık** yapmamak,
4. **Son güne** bırakmak,
5. **Ödev** yapmamak,
6. **Ezberlemeye** dayalı öğrenme,
7. Yeterli **sınav egzersizi** yapmamak,
8. Kaynakları etkin kullanamamak,
9. **Mükemmeliyetçi** yaklaşımla çalışmak (ya hep ya hiç mantığıyla).

SINAV KAYGISIYLA BAŞ ETME ÖNERİLERİ

Sağlıklı Yaşam Alışkanlıkları İçin Öneriler

a. Yeterli ve Dengeli Uyku:

- Ortalama uyku süresi **7-8** saattir. Bu süreden az veya çok uyumamaya dikkat edilmelidir.
- Uyku kalitesini artırmak için **odanın iyi havalandırılması**, ısının oda sıcaklığı düzeyinde tutulması (22 derece), tamamen karanlık bir ortamın sağlanması ve doğru yatak tercihi önemlidir.
- Gün içerisinde **kahve ve çay tüketimine** dikkat edilmeli, uyumadan **2-3 saat önce yiyecek ve içecek tüketimi sonlandırılmalıdır.**
- Mümkün olduğunca **aynı saatte uyuyup** aynı saatte **uyanmaya** alıőmak biyolojik alıőkanlıkların temelini oluşturur.
- Düzenli **fiziksel aktivite** yapmak da kaliteli uykuya olumlu etki eder.

SINAV KAYGISIYLA BAŞ ETME ÖNERİLERİ

Sağlıklı Yaşam Alışkanlıkları İçin Öneriler

b. Yeterli ve Dengeli Beslenme:

- **Öğün atlamamak** önemlidir.
- Yemek **saatleri** gün içerisinde sabit olmalıdır.
- **Abur cubur** ve ağır yiyeceklerden uzak durulmalıdır.
- Günlük olarak **süt** ve süt ürünleri, **tahıl** grubu, **sebze** ve **meyve**, **et**, **yumurta** ve **kuru baklagiller** grubundan yiyecekler yeterli ve dengeli düzeyde tüketilmelidir.
- Gün içerisinde yeterli **sıvı tüketimi** (2-3 lt su) sağlanmalıdır.
- **Vitaminler** depolanmadığı için günlük alınmalıdır; bu nedenle meyve tüketimine önem verilmelidir.

SINAV KAYGISIYLA BAŞ ETME ÖNERİLERİ

Sağlıklı Yaşam Alışkanlıkları İçin Öneriler

d. Yeterli Dinlenme:

- Dinlenmek, sadece uyumak değil, **aktif ve pasif** olarak ikiye ayrılır.
- Aktif dinlenme, **yorgunluğa neden olan durumdan uzaklaőmak** için baőka bir aktiviteye yönelmektir. Örneğin ders arasında bulmaca çözmek veya fiziksel egzersiz yapmak aktif dinlenmeye örnek olabilir.
- Pasif dinlenme ise bireyin bir aktiviteden bağımsız olarak **zihnini ve bedenini dinlendirmesidir**. Meditasyon ve nefes alma egzersizleri pasif dinlenmeye örnek olarak gösterilebilir. Esas olan, zihinsel ve fiziksel sağlığı koruyacak uygun zaman dilimlerini ve süreyi kullanmaktır.

SINAV KAYGISIYLA BAŞ ETME ÖNERİLERİ

Sağlıklı Yaşam Alışkanlıkları İçin Öneriler

e. Kontrollü Sosyal Yaşam:

- Aşırı sosyal yaşamın zararları olduğu gibi asosyal yaşamın da zararları vardır.
- Bir günlük yaşam döngüsünde kişi kendine, ailesine ve akranlarına zaman ayıracak şekilde planlama yapmalıdır.
- Sınava hazırlanan birey, özellikle sosyal hayat aktivitelerinde **seçici olmalı ve “hayır” diyebilmelidir.**
- Doğru sosyal yaőantı stresi azaltır, monotonluğu önler ve aile ve diğer iliőkilerde kopmaları engeller.

SINAV KAYGISIYLA BAŞ ETME ÖNERİLERİ

Sağlıklı Yaşam Alışkanlıkları İçin Öneriler

f. Zamanı Doğru Yönetme:

- Yaşam döngüsünde uyku, beslenme, dinlenme, sosyal ilişkiler ve sınav hazırlığı sürecini günlük ve haftalık olarak planlamalıdır.
- Bu alanlardan birinin eksik olması, kişinin kaygı problemleri, depresyon, monotonluk, stres, tükenmişlik, motivasyon ve dikkat sorunları yaşamasına neden olabilir.

SINAV KAYGISIYLA BAŞ ETME ÖNERİLERİ

DERS ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI VE SINAV STRATEJİLERİ

a. Verimli Ders Çalışmak:

- Hedefinize göre zaman, yöntem ve strateji belirleyerek çalışma sisteminizi oluşturun.
- Sınava hazırlık sürecinde yaşam döngünüzde **ders çalışmaya doğru zamanı ayırın.**
- **Planlı** ve programlı çalışın.
- **Ön hazırlık** sistemi ile çalışın.
- **Tekrar** yapın.
- Ders çalışmak için **uygun koşulları** sağlayın.
- Sınav **deneyiminizi** artırın (Konu + konuya ilişkin test).
- Sık sık **genel deneme sınavlarına** katılın.
- Sınavlarınızı **süre** tutarak yapın.
- Sınav sonuçlarını değerlendirin ve **nerede yanlış yaptığınızı** tespit ederek geri bildirim yapın.
- **Tek başınıza çalışarak** öğrenemediğiniz konularda öğretmenlerinizden veya konuyu iyi anlayan arkadaşlarınızdan destek isteyin.
- **Okul PDR servisi** ile periyodik olarak görüşün.

SINAV KAYGISIYLA BAŞ ETME ÖNERİLERİ

DERS ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI VE SINAV STRATEJİLERİ

b. Sınav Hakkında Bilgi:

- Gireceğiniz sınavın **amacı, içeriği, başvuru Őartları** gibi uygulama esasları ile ilgili bilgi edinin.
- Sınavın **süresi, soru sayısı, doğru-yanlış ilişkisi, puanlama sistemi** gibi konularda bilgi sahibi olun.
- Sınava ilişkin **önceki yıllarda çıkan soruları** inceleyin.
- Sınavın zamanı ve yeri konusunda bilgi edinin, **sınav mekânını önceden görün.**
- Sınavın nasıl değerlendirildiği ve puanlandığı konusunda bilgi edinin.
- Sınav sonrasında bir tercih süreci gerçekleşecekse **tercih süreçleri** ile ilgili bilgi edinin.

SINAV KAYGISIYLA BAŞ ETME ÖNERİLERİ

DERS ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI VE SINAV STRATEJİLERİ

c. Sınav Stratejilerini Bilme:

- Test çözüme **teknik ve stratejileri** konusunda bilgi edinin.
- **Dikkat ve konsantrasyonunuzu** geliőtirecek teknikler konusunda bilgi sahibi olun.
- **Hafıza teknikleri** konusunda bilgi edinin.
- **Kaygı azaltma yöntemleri** konusunda bilgi edinin ve gerekiyorsa profesyonel psikolojik destek alın.
- **Nefes ve gevşeme** egzersizleri konusunda bilgi edinin.

SINAV KAYGISIYLA BAŞ ETME ÖNERİLERİ

DERS ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI VE SINAV STRATEJİLERİ

a. Hedef ve Beklentiler:

- Potansiyelinize uygun ve **gerçekçi hedefler** belirleyin.
- Kısa ve uzun vadede doğru beklentiler oluşturun.
- Ailenizle hedefleriniz ve beklentileriniz konusunda iletişim kurun.

e. Öğrencilik Alışkanlıkları:

- **Planlı** çalışın.
- Çalışmayı **ertelemeyin**.
- Dersi **derste öğrenmeye** çalışın.
- **Ön hazırlık** yapın.
- Ödevlerinizi **düzenli** olarak yapın.
- Bilgiyi sadece **ezberlemeyin**, anlamaya çalışın.
- Mükemmeliyetçi değil **gerçekçi** olun.

SINAV KAYGISIYLA BAŞ ETME ÖNERİLERİ

DERS ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI VE SINAV STRATEJİLERİ

a. Hedef ve Beklentiler:

- Potansiyelinize uygun ve **gerçekçi hedefler** belirleyin.
- Kısa ve uzun vadede doğru beklentiler oluşturun.
- Ailenizle hedefleriniz ve beklentileriniz konusunda iletişim kurun.

e. Öğrencilik Alışkanlıkları:

- **Planlı** çalışın.
- Çalışmayı **ertelemeyin**.
- Dersi **derste öğrenmeye** çalışın.
- **Ön hazırlık** yapın.
- Ödevlerinizi **düzenli** olarak yapın.
- Bilgiyi sadece **ezberlemeyin**, anlamaya çalışın.
- Mükemmeliyetçi değil **gerçekçi** olun.

SINAV KAYGISIYLA BAŞ ETME ÖNERİLERİ

SOSYAL ÇEVRE İLE İLGİLİ ÖNERİLER

a. Olumsuz Sosyal Çevreden Uzak Durun:

- Sizi yolunuzdan alıkoyacak olumsuz sosyal çevreden uzak durun ve onlara hayır demeye çalışın.

b. Sosyal Çevrenizle İlişkileri Mesafede Tutun:

- Sosyal ilişkilerinizi belli bir mesafede tutarak sizi etkileyebilecek iletişim çatışmalarından uzak durun.

c. Dengeli Sosyal Yaşam:

- Aşırı sosyal hayatla ilgilenmek kadar tamamen sosyal hayattan kopmak da yanlıştır.
- Planladığınız yaşam döngüsünde sosyal ilişkilere de zaman ayırın.

d. Ailenizle Zaman Geçirin:

- Ailenizle vakit geçirmek, sınav stresini azaltmada ve genel psikolojik iyi oluşta önemlidir.

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER